

הרן.

על שורש מסירות הנפש

(1) ספר בראשית פרק יא

(כו) וְאֵלֶּה תּוֹלְדֵי תְּרַח תְּרַח הוֹלִיד אֶת אֲבִרָם אֶת נְחֹר אֶת הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת לוֹט:

(כח) וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו בְּאָרֶץ מוֹלְדָתוֹ בְּאוּר כְּשָׂדִים.

רמב"ן על בראשית פרק יא פסוק כח

והנה תרח הוליד בניו הגדולים אברהם ונחור בעבר הנהר ארץ אבותיו, והלך לו עם אברהם בנו אל ארץ כשדים ושם נולד לו בנו הקטן הרן, ונשאר נחור בנו בעבר הנהר בעיר הרן, או שנולד בעיר ההיא או שנתישב בה מכותא וזה טעם בארץ מולדתו באור כשדים, כי שם מולדתו של הרן.

(4) הכתב והקבלה על בראשית פרק טו פסוק ז

מאור כשדים. היותר נכון מ"ש הרא"ש שאין המקום נקרא אור כשדים, אבל פי' אש כשדים, כמו שלישית באור תבעיר (יחזקאל) וכן אור לו בציון ותנור (ישעיה), ואמר קרא וימת הרן באור כשדים כלומר מת בעיר מולדתו ארם נהרים ע"י האש ששרפוהו הכשדים, וכמו שספרו לנו רבותינו (ערש"י). ובי"ת באור איננה להוראת המקום רק לאופן המיתה שלא היתה מיתתו מיתה טבעית רק ע"י מעשה אדם ובאש, והבי"ת הוא בי"ת הכלי כמו הרגו בחרב; וכן ויצא אתם מאור כשדים פי' שיצאו מפני אש הכשדים והמ"ם כמ"ם, מרוב כל, מחטאת נביאיו, שפי' מפני, ואמר כאן "הוצאתיך מאור כשדים" פי' מכבשן האש.

רש"י על בראשית פרק יא פסוק כח

על פני תרח אביו - בחיי אביו (ב"ר) ומ"א י"א שע"י אביו מת שקבל תרח על אברם בנו לפני נמרוד על שכתת את צלמיו והשליכו לכבשן האש והרן יושב ואומר בלבו אם אברם נוצח אני משלו ואם נמרוד נוצח אני משלו וכשניצל אברם אמרו לו להרן משל מי אתה אמר להם הרן משל אברם אני השליכוהו לכבשן האש ונשרף וזהו אור כשדים.

(1) ספר בראשית פרק יא

(כט) וַיִּקַּח אֲבִרָם וַנְּחֹר לְהֵם נָשִׁים וְשֵׁם אִשְׁתֵּי אֲבִרָם שָׂרִי וְשֵׁם אִשְׁתֵּי נְחֹר מְלֵכָה בֵּת הָרָן אֲבִי מְלֵכָה וְאֲבִי יִסְכָּה:

ספר בראשית פרק כב

(כ) וַיְהִי אֶחָד הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יִלְדָה מְלֵכָה גַם הוּא בְּנָיִם לְנְחֹר אֶחָד: (כא) אֶת עֹיֵן בְּכֹרוֹ וְאֶת בּוֹז אֶחָיו וְאֶת קְמוּאֵל אֲבִי אָרָם: (כב) וְאֶת פְּשָׁד וְאֶת חָזוּ וְאֶת פְּלִדָּשׁ וְאֶת יְדֵלָף וְאֶת בְּתוּאֵל: (כג) וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת רְבֵקָה שְׂמֹנֶה אֵלֶּה יִלְדָה מְלֵכָה לְנְחֹר אֶחָי אֲבִרָהָם:

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק א פרק כא

ואולם ההמסר במעשה כשיבא לידו ויקיימנו מקרא מלא דבר הכתוב ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך ואין לך לבב שלם גדול מזה ובלבד כרבי עקיבא וכאברהם אבינו באור כשדים אעפ"י שזה ניצול וזה לא ניצול לאפוקי מהרן אחי אברהם שהיה מוסר לכלם כי הושלך לכבשן האש בעת רצון ואברהם יוכיח, אבל הרן גלי בהתתיה דאותבוה בנורא ואיהו בדיק נפשיה לא כן ר' עקיבא כי הוא לא היה בשעת הנס לפיכך אל תתמה על החפץ, גם הרן לא הפסיד כשאמר משל אברהם אני מק"ו אם הדין נותן שהנהרג מתוך רשעו מתכפר לו אעפ"י שלא עשה תשובה כמו שהעלה רבא בגמרא כל שכן הנהרג ואובד בצדקו ואעפ"י שהיה תחלה פוסח על שתי הסעיפים השתא מיהת כששאלו לו משל מי אתם יודע היה דלאו לאותוביה בכילה שאלוהו והשיב כהוגן דמוסר עצמו לכבשן האש אלא שחשב להנצל, וטעם כעקר העבודה שאף אם היה ניצול לא הושלם במחשבתו רצון שמים, אך מיתתו ודאי היתה לו כפרה שלימה אחרי שכשאמר זה פירש ללכת בדרכי ישראל אפי' תמצא לומר דמלתיה דרבא מדת רחמנות היא שאינה נוהגת בבני נח ובודאי שאפ"ל בישראל אינה נוהגת במי שעומד במרדו באותה שעה דכתי' ביה ומקשה לבו יפול ברעה אלא במי שנהרג פתאום או כשהוא ישן וכיוצא בו. ואמנם הרבה פרקליטין גדולים וטובים היו לו להרן נוספים על זכות עצמו שסוף סוף נשרף על קדוש השם ואלו הם זכות יסכה בתו ויתר האמהות כלן בנות בניה של מלכה בתו, ועובד ישי ודוד עם כל שלשלת יוחסין שלו מבנות לוט בנו שכיונו לשם שמים. וזכות אברהם עצמו מן הרושם שהניח בכבשן האש כשיצא משם כי זכה הרן ונטלו אחרי שנכלל באות האלף של אש הכבשן והיא האלף של ה' אחד שירד והציל את הצדיק דכתיב ביה אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים והיא האלף של אברהם דכתיב ביה אתה כהן לעולם והוא האלף של אהרן שהוא כולל בשמו וזאת האלף היא אש לבנה על גבי שחורה שלולא הרן העתיד לבא וליטול לא היה שום אחד מהם מניח שם רושם ואף של אברהם לבנה היא אלא דאוכמא איהי קדם עלת העילות וכן אריך כהן גדול של מעלה חירורא גו חירורא וזכה הרן להיות כפרו של אברהם באור כשדים כשם שזכה האיל כפרו של יצחק בהר המוריה, וכבר ידעת בשלנו ברוך משלם שכר טוב ליראיו: